



## **2023 Yılında Üniversitelerimizin 11 Dünya Genel Sıralamasındaki Durumu (Basın Açıklaması) 2 Temmuz 2024**

### **Giriş**

URAP Araştırma Laboratuvarı 2009 yılında ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde kurulmuştur. URAP; kâr amacı gütmeyen, Türkiye ve dünya üniversite sıralamalarını yapmayı toplumsal hizmet olarak gören bir kurumdur. URAP Laboratuvarı'nda görev alan ekip üyeleri diğer çalışmalarının yanı sıra, üniversite sıralama çalışmalarına gönüllü olarak katkı yapmaktadır. URAP'ın amacı yükseköğretim kurumlarını akademik başarıları doğrultusunda değerlendirebilmek için bilimsel yöntemler geliştirmek ve yapılan çalışmaların sonuçlarını kamuoyu ile paylaşmaktır. URAP Laboratuvarı, 2010'dan bu yana her yıl Türkiye ve Dünya üniversite sıralamaları yapmaktadır. Sıralamalar yapılırken, veri tabanlarındaki gelişmeler ve üniversitelerimizden gelen öneriler değerlendirilmekte ve gerektiğinde bazı yeniliklere yer verilmektedir.

#### **a) İlk üniversitelerde araştırma yapılmaz sadece eğitim verilirdi**

Dünyanın ilk üniversitelerinde bilimsel araştırma yapma kavramı yoktu. Temel amaç eğitim vermektir. Aydınlanma Çağı öncesinde ve sırasında önemli buluşlar yapıldı ancak bunlar üniversitelerde veya üniversitelerin maddi desteğiyle yapılmadı. Bu buluşları yapanların çoğu üniversitelerde akademisyen değildi. N. Kepler, Polonya'da rahipti ve üniversitelerle ilgisi yoktu. Elektrikle ilgili ilk bilimsel kitabı 1603'te yazan Sir W. Gilbert, kraliçenin sarayında doktordu. Newton'un Philosophia Naturalis Principia Mathematica kitabı, dünyanın en önemli kitaplarından biridir. Newton, bilimsel çalışmalarını evde yapmış ve kitabını da evinde yazmıştı. Üniversitede sadece ders verirdi.

## **b) İlk bilim akademileri ve ilk bilimsel dergiler**

İlk bilim akademisi olan Leopoldina N. Akademie 1652’de Almanya’da kuruldu. Royal Society 1660’ta İngiltere’de kuruldu. Türkiye’de TÜBİTAK 300 yıl sonra 1963’te, TÜBA ise 1992’de kuruldu. Dünyanın ilk bilimsel dergileri olan Journal des Scavans Fransa’da ve Philosophical Transactions İngiltere’de; ilgili bilim akademilerince 1665’te yayımlanmaya başlandı. Ülkemizdeki ilk bilimsel dergi, Avrupa’dan 184 yıl sonra 1849’da basılan Vaka-i Tıbbiye adlı tıp dergisi olup iki yıl sonra kapandı. Ardından 1862’de Mecmua-i Fünun (Bilimler Dergisi) basılmaya başlandı. Dergi “Yıldız Böceği İle Bir Yolculuk” adlı makale nedeniyle 1883’de kapatıldı.

## **c) Üniversitelerde bilimsel araştırmaların yapılmasına 1811 yılında Almanya öncülük etti**

Wilhelm von Humboldt, kardeşiyle birlikte 1811’de Berlin Üniversitesi’ni bilimsel araştırmaların yapılacağı bir üniversite olması için kurdu. Humboldt; araştırmaların siyasal, ekonomik ve dinsel etkilerden uzak ve tarafsız yapılması gerektiğini açıklamıştı. Berlin Üniversitesi, araştırma üniversitelerine örnek oluşturdu.

ABD’nin ilk araştırma üniversitesi 1876’da kurulan Johns Hopkins Üniversitesi idi. Araştırma bütçesi 2,9 milyar dolar olan John Hopkins Üniversitesi, URAP 2022-2023 dünya sıralamasında 10’uncu olmuştur. URAP sıralamasında 1’inci olan Harvard, 1636’da ABD’nin ilk üniversitesi olarak kuruldu ve 1933’te araştırma üniversitesine dönüştürüldü.

Bilimse çalışma yapamayan akademisyenlerin üniversiteden uzaklaştırılması fikri Harvard’da doğdu. Bu yaklaşım “yayın yap ya da yok ol” sloganıyla çoğu ABD üniversitesinde kabul gördü.

## **d) Dünyanın ilk üniversite sıralaması İngiltere’de yapıldı**

İngiltere’de üniversite sayısı 10’a ulaşınca 1874’te hangisinin en başarılı olduğu tartışılmaya başlandı. F. Galton, İngiliz Kraliyet Akademisi’ne üye seçilen bilim insanlarını inceledi. Bu bilim insanlarının 1/3’ünün Oxford veya Cambridge mezunu olduğunu açıkladı. Alick H. Maclean, 1900’de İngiltere’nin en saygın insanların hangi üniversitelerin mezunu olduğunu belirledi ve buna göre İngiliz üniversitelerini sıraladı. Sıralamayı 1900’de “Where We Get Our Best Men” adlı kitabında açıkladı. J. M. Cattell, ABD üniversitelerini 1906’da sıraladı. ABD’deki en başarılı bin akademisyeni seçip başarı puanına göre listeledi. Her üniversitede bu akademisyenlerden kaçının çalıştığına göre ABD üniversitelerini sıraladı.

## **2023 yılında Türk üniversitelerinin bilimsel yayın ve atıf durumu**

Üniversitelerimiz maalesef 2023 dünya sıralamalarında da arzu edilen düzeye ulaşamadı. Bunun temel nedeni, etki değeri yüksek dergilerdeki bilimsel makalelerimizin çok az oluşudur. Bilimsel araştırma yapamama sorunu Atatürk’ün 1933 üniversite reformunun temel nedeniydi. Üniversitelerimizin ilk örneği olan Darülfünun’da akademisyenler, bilimsel araştırma yapma alışkanlığı edinemedikleri için ders vermeyi yeterli gördü. Maalesef üniversitelerimiz, 80’li yıllara kadar çok az uluslararası bilimsel makale üretebildi. Türkiye kaynaklı makalelerin sayıları 1980’lerin ikinci yarısında artmaya başladı. Makalelerimiz, 2010’dan itibaren önemli ölçüde arttı. Ancak bunun nedeni, çoğu akademisyenin etki değeri en düşük veya sıfır olan dergilerde makale yazmasıydı. Bu tür makaleler çok az veya sıfır atıf almaktadır. Etki değeri yüksek dergilerdeki yayın ve atıf sayılarımız; Çin, ABD ve Avrupa’nın çok altında kaldığı için maalesef dünya sıralamalarında gerilemeye devam ediyoruz.

## A) 2023 yılı dünya sıralamalarında ilk 500' giren Türk üniversiteleri

Tablo 1'de görüleceği gibi 2023 yılı dünya genel sıralamalarından en az birinde ilk 500'e girebilen 9 üniversitemiz vardır.

1. Koç Ü.: 3 sıralamada ilk 500' e girdi (QS: 431, RUR: 384 ve THE; 375).
2. Boğaziçi Ü.: 1 sıralamada ilk 500'e girdi (US NEWS&WORLD REPORT: 377).
3. Sabancı Ü.: 1 sıralamada ilk 500'e girdi (THE: 375).
4. Çankaya Ü.: 1 sıralamada ilk 500'e girdi (US NEWS&WORLD REPORT: 173).
5. İstanbul Ü.: 1 sıralamada ilk 500'e girdi (ARWU: 450).
6. ODTÜ: 3 sıralamada ilk 500'e girdi (QS: 336, RUR: 382, THE: 375)
7. İTÜ: 2 sıralamada ilk 500'e girdi (QS: 404, RUR: 385)
8. Hacettepe Ü.: 1 sıralamada ilk 500'e girdi (Leiden: 410).
9. Sağlık Bilimleri Ü.: 1 sıralamada ilk 500'e girdi (Leiden: 449).

**Tablo 1: 2023 yılında ilk 500'e giren 9 Türk üniversitesinin durumu**

YÖK Kategorisi	Üniversite	URAP	WEBOMETRICS	ARWU	CWUR	LEIDEN	NTU	QS	RUR	SCI MAGO	THE	US NEWS&WORLD REPORT	Sıralama sayısı
A2	Hacettepe Üniversitesi	554	518	750	638	410	625	765	686	664	700	554	11
A1	İstanbul Teknik Ü.	783	552	750	735	569	925	404	385	862	550	643	11
A2	İstanbul Üniversitesi	799	858	450	687	570	625	715	641	911	1100	745	11
A1	Boğaziçi Üniversitesi	1395	7467		678	1272	875	514	576	1711	700	377	10
A1	Orta Doğu Teknik Ü.	868	540		627	697	875	336	382	1190	375	547	10
VAKIF	Koç Üniversitesi	920	799		1084	986	1001	431	384	930	375	679	10
VAKIF	Sabancı Üniversitesi	1500	1085		1568			526	551	1099	375	953	8
VAKIF	Çankaya Üniversitesi	1339	1573		1860				1099	1781	700	173	7
Devlet	Sağlık Bilimleri Ü.	1245	2129	650	1724	449				1729			6

**Not: A1, A2, A3: YÖK tarafından araştırma üniversiteleri performanslarına göre 3 gruba ayrılmıştır.**

## B) Araştırma Üniversitelerimizin Durumu

Araştırma üniversitelerimizin sayısı bir süre önce 23'e çıkartıldı, ancak bunlardan sadece 7'si ilk 500'de yer alabildi (5'i devlet 2'si vakıf üniversitesi). Maalesef 23 araştırma üniversitemizden 16'sı, 11 sıralama kurumunun hiçbirinde ilk 500'e giremedi.

2023 yılında ilk 500'e girebilen üniversitelerimizden 5'i; Araştırma Üniversitesi statüsü kazanmış devlet üniversiteleridir (ODTÜ, Boğaziçi, Hacettepe, İTÜ ve İstanbul üniversiteleri). İlk 500'e girebilen üniversitelerimizden diğer üniversitelerimizin 2'si ise Araştırma Üniversitesi statüsü kazanmış vakıf üniversiteleridir (Koç ve Sabancı üniversiteleri). İlk 500'de yer alan ancak araştırma üniversitesi olmayan bir

vakıf üniversitemiz (Çankaya Üniversitesi) ve bir de devlet üniversitemiz (Sağlık Bilimleri Üniversitesi) bulunmaktadır.

### **C) 2011'de ilk 500'e girebilmiş olan 10 üniversitemizin 2023'teki durumu**

1. ODTÜ 2011'de 4 sıralamada ilk 500'de idi (URAP: 495; LEIDEN: 375; THE: 276-300; Webometrics: 493). 2023'te 3 sıralamada (QS, THE ve RUR sıralamalarında) ilk 500'e girdi.
2. İstanbul Ü. 2011'de 4 sıralamada ilk 500'de idi (URAP: 383; CWTS: 497; SciMago: 395; ARWU: 301-400). 2023'te 1 sıralamada (ARWU sıralamasında) ilk 500'e girdi.
3. Hacettepe Ü. 2011'de 3 sıralamada ilk 500'de idi (URAP: 400; LEIDEN: 489; SciMago: 398). 2023'te bir sıralamada (LEIDEN sıralamasında) ilk 500'e girdi
4. İTÜ 2011'de bir sıralamada ilk 500'de idi (QS: 451-500). 2023'te ise 2 sıralamada ilk 500'e girdi (QS: 404 ve RUR: 385)
5. Boğaziçi Ü. 2011'de bir sıralamada ilk 500'de idi (THE: 301-350). 2023'te bir sıralamada ilk 500'e girdi (US NEWS&WORLD REPORT: 377).
6. Ankara Ü. 2011'de 3 sıralamada ilk 500'de idi (URAP: 464; LEIDEN: 496; SciMago: 465). 2023'te hiçbir sıralamada ilk 500'e giremedi.
7. Gazi Ü. 2011'de 2 sıralamada ilk 500'de idi (LEIDEN 493; SciMago: 488). 2023'te hiçbir sıralamada ilk 500'e giremedi.
8. Ege Ü. 2011'de 2 sıralamada ilk 500'de idi (URAP: 486; SciMago: 467). 2023'te hiçbir sıralamada ilk 500'e giremedi.
9. İ.D. Bilkent Ü. 2011'de 2 sıralamada ilk 500'de idi (THE: 201-225; QS: 401-450). 2023'te hiçbir sıralamada ilk 500'e giremedi.
10. Sabancı Ü. 2011'de bir sıralamada ilk 500'de idi (QS: 451-500). 2023'te 1 sıralamada ilk 500'e girdi (THE: 375).

### **D) 2023 yılında dünya sıralamalarında en fazla sıralamada yer alan üniversitelerimiz**

Tablo 2'de 2023 yılında 11 dünya sıralamasından en az 6'sında yer alan Türk üniversitelerinin dünyadaki yerleri verilmektedir. Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi 11 dünya sıralamasının 11'inde de yer alma başarısını göstermiştir. Boğaziçi Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Koç Üniversitesi, İ. D. Bilkent Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi 11 dünya sıralamasından 10'unda yer alan üniversitelerimizdir.

Marmara Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Gebze Teknik Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi 9 sıralamada yer alırken;

Bursa Uludağ Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Ens., Çukurova Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Ü., Kocaeli Üniversitesi 8 sıralamada yer almıştır. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Selçuk Üniversitesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Ü., Karadeniz Teknik Ü., Anadolu Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi 7 sıralamada yer almıştır.

Üniversitelerimizden 11'i ise 6 sıralamada yer almıştır. Raporun sonunda yer alan Tablo 7'de 203 üniversitemizin 11 dünya sıralamasındaki durumları ayrıntılı olarak verilmiştir.

**Tablo 2: 2023 yılında 11 dünya sıralamasından en az 6'sında yer alan Türk Üniversitelerin durumu**

YÖK Kategorisi	Üniversite	URAP	WEBOMETRICS	ARWU	CWUR	LEIDEN	NTU	QS	RUR	SCI MAGO	THE	US NEWS&WORLD REPORT	Sıralama sayısı
A2	Hacettepe Üniversitesi	554	518	750	638	410	625	765	686	664	700	554	11
A1	İstanbul Teknik Üniversitesi	783	552	750	735	569	925	404	385	862	550	643	11
A2	Ankara Üniversitesi	800	734	850	665	630	875	925	573	785	1501	722	11
A2	İstanbul Üniversitesi	799	858	450	687	570	625	715	641	911	1100	745	11
A2	Ege Üniversitesi	998	1041	950	935	624	975	1100	726	1163	1350	1151	11
A3	Gazi Üniversitesi	995	1041	950	973	643	1001	1100	727	1169	1350	1225	11
A1	Boğaziçi Üniversitesi	1395	7467		678	1272	875	514	576	1711	700	377	10
A1	Orta Doğu Teknik Ü.	868	540		627	697	875	336	382	1190	375	547	10
VAKIF	Koç Üniversitesi	920	799		1084	986	1001	431	384	930	375	679	10
VAKIF	İhsan Doğramacı Bilkent Ü.	1205	935		1027	1183	975	502	728	724	700	684	10
A2	Erciyes Üniversitesi	1119	1305	950	1281	826		1300	977	1647	1350	1489	10
A3	Marmara Üniversitesi	1138	1117		970	827		1300	891	1236	1501	992	9
A2	Yıldız Teknik Üniversitesi	1084	2205		1052	743		975	731	1451	900	1153	9
A3	Dokuz Eylül Üniversitesi	1193	1106		1180	785		1300	913	1448	1350	1198	9
A3	Atatürk Üniversitesi	1109	953		1391	809		1401	1012	1204	1350	1261	9
A2	Gebze Teknik Üniversitesi	1583	1704		2000	1411		1300	795	2375	1350	1567	9
	Sakarya Üniversitesi	1353	1294		1819	1087		1401	1070	1861	1350	1647	9
	Süleyman Demirel Ü.	1688	1717		1524	1215		1300	1140	2531	1501	1668	9
VAKIF	Sabancı Üniversitesi	1500	1085		1568			526	551	1099	375	953	8
A2	İzmir Yüksek Teknoloji Ens.	2048	1777		1236			1300	835	2443	1350	1017	8
A3	Çukurova Üniversitesi	1314	2379		964	905		1401		2070	1350	1132	8
A3	Fırat Üniversitesi	1038	1288		1557	887			1111	1761	1100	1167	8
A3	Bursa Uludağ Üniversitesi	1478	1440		1423	1050			995	1906	1501	1514	8
	Akdeniz Üniversitesi	1276	1388		1448	923		1401		1586	1100	1589	8
	Eskişehir Osmangazi Ü.	1736	1814		1798	1164			950	2587	1501	1718	8
	Kocaeli Üniversitesi	1620	1770		1733	1135			1130	2151	1501	1798	8
	Çankaya Üniversitesi	1339	1573		1860				1099	1781	700	173	7
	İstanbul Bilgi Üniversitesi	2682	1418		1357			1300		2690	1350	526	7
	İstanbul Aydın Üniversitesi		1821		1407			1300	1039	3564	1501	631	7
	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Ü.	2522	1877		1324				881	2517	1100	736	7
A2	İstanbul Ü.-Cerrahpaşa	990	1799		1287	967				2186	1100	1275	7
	Selçuk Üniversitesi	1157	2535		1424	1012				1612	1350	1399	7
A3	Karadeniz Teknik Ü.	1430	1475		1455	978				2155	1501	1514	7
	Anadolu Üniversitesi	2000	1283		1831			1300		1357	1350	1600	7

Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1414	1482		1621	1080				1676	1501	1873	7
İnönü Üniversitesi	1878	2055		1982	1142				2783	1501	1893	7
Başkent Üniversitesi	2271	2114		1923	1352				2627	1501	1922	7
Pamukkale Üniversitesi	1979	1838		1884	1276				2584	1501	1941	7
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1807	1894		1998	1160				2654	1501	1963	7
Bahçeşehir Üniversitesi	1679	1598		1676					2055	900	801	6
Gaziantep Üniversitesi	1813	1651		1110					2216	1501	1190	6
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2301	2286		1266					3266	1501	1506	6
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	2614	3693		1417					2957	1501	1589	6
Necmettin Erbakan Ü.	1697	2015		1714					1821	1100	1684	6
Yeditepe Üniversitesi	2462	2047						1035	2462	1501	1861	6
İstanbul Medipol Üniversitesi	1940	2122						1091	1514	1501	1886	6
Manisa Celal Bayar Ü.	1887	3751		1801					3385	1501	1901	6
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	1857	1649			1338				2906	1501	1903	6
Zonguldak Bülent Ecevit Ü.	2305	2495						1191	2954	1501	1978	6
Sağlık Bilimleri Üniversitesi	1245	2129	650	1724	449				1729			6

\*A1, A2, A3: YÖK tarafından araştırma üniversiteleri performanslarına göre 3 gruba ayrılmıştır.

## ABD, Çin ve Rus Araştırma üniversitelerinin durumu

### A) ABD’de araştırma üniversiteleri

ABD’de araştırma üniversitelerinin farklı gruplara ayrılması 1970’te gerçekleşti. Carnegie Eğitimi Geliştirme Vakfı tarafından ABD üniversiteleri araştırma yapma kapasitelerine ve araştırma bütçelerine göre gruplandı. Araştırma üniversitelerinin; 1970 yılı içinde en az 20 doktora mezunu (tıpta uzmanlık hariç) vermiş olması ve o yıl için en az 5 milyon dolar araştırma bütçesine sahip olması gerekiyordu. Bu yetki 2014’te Indiana Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Araştırma Merkezi’ne verildi. Araştırma üniversiteleri a) Çok Yoğun Araştırma Yapan Doktora Üniversiteleri (R1) b) Yoğun Araştırma Yapan Doktora Üniversiteleri (R2) olarak gruplandı.

### B) Çin’de araştırma üniversiteleri

Çin, araştırma üniversitelerine çok yüksek genel bütçeler ve çok yüksek araştırma fonları ayırmaktadır. Çin’in MIT’si olarak anılan Tsinghua Üniversitesi’nin 2023 yılı bütçesi satın alma gücü paritesine göre 5,87 milyar dolardır (190 milyar TL). Çin’in ekonomik durumunun iyileşmesi, 1998’de 9 başarılı üniversitesini dünya standartlarında araştırma üniversitesi olmak üzere belirlemesine paralel olarak arttı. Diğer yandan, Çin hükümetinin verdiği maddi destekler sayesinde bu dokuz üniversite dünya sıralamalarında hızla yükseldi.

**Tablo 3. Çin’de 1998’de seçilen 9 araştırma üniversitesinin 2013-2014, 2021-2022, 2022-2023 ve 2023-2024 URAP dünya sıralamalarındaki durumu**

Üniversite	2013-2014	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Tsinghua Üniversitesi	64	10	9	5
Shanghai Jiao Tong Üniv.	68	11	8	9
Zhejiang Üniversitesi	56	15	10	7
Peking Üniversitesi	51	22	17	12
Fudan Üniversitesi	93	45	37	28
Çin Bilim ve Teknoloji Üniv.	136	62	52	29
Xi'an Jiaotong Üniversitesi	221	63	55	42
Nanjing Üniversitesi	121	81	80	56
Harbin Teknoloji Enstitüsü	191	75	68	49

Tablo 3’te görüleceği gibi Çin araştırma üniversitelerinden Shanghai Jiao Tong, Tsinghua ve Zhejiang üniversiteleri ilk 10’a girmeyi başarmıştır.

**Tablo 4. Çin’in milli gelirindeki artışın Rusya ve Türkiye ile karşılaştırılması**

Ülke	1998 Milli gelir (ABD Doları)	2022 Mili gelir (ABD Doları)	Artış
Çin	1,03 trilyon	18,10 trilyon	17,60 kat
Rusya	0,27 trilyon	2,24 trilyon	8,29 kat
Türkiye	0,28 trilyon	0,91 trilyon	3,25 kat

### C) Rusya’da araştırma üniversiteleri

Rusya 2013’te, 15 araştırma üniversitesi belirleyerek 2020’de ilk 100’e 5 üniversite sokmayı hedeflemişti. Ardından araştırma üniversitesi sayısı 21’e yükseltildi. Çoğu uluslararası yayın ve atfın önemini bilmeyen ve ABD ve Avrupa üniversitelerini görmemiş olan üniversite yöneticileri reform yapamadığı için Rusya, 2023’te de ilk 100’e üniversite sokamadı. Projenin başladığı 2013’te; ilk 500’e Lomonosov Moscow State Üniversitesi, 140’ıncı sıradan girebiliyordu. URAP 2023-2024 dünya sıralamasında 244’üncülüğe geriledi.

**Tablo 5. Rusya’nın 5-100 projesindeki araştırma üniversitelerinden URAP 2022-2023 dünya sıralamasında ilk 500’e giren tek üniversitesinin URAP sıralamalarındaki durumu**

Üniversite	2013-2014	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Lomonosov Moscow State Univ.	140	249	264	244

### Araştırma üniversitelerimizin dünya sıralamalarındaki durumu

YÖK’ün 2019-2023 Stratejik Planı’nda; 2022’de ilk 500’e 5 üniversitemizin girmesi ve 2023’te de 2 üniversitemizin ilk 100’e girmesi hedef olarak belirlenmiştir. Tablo 6’da görüldüğü gibi 23 araştırma üniversitemizden sadece 7’si 2023’te ilk 500’e girebildi.

Maalesef araştırma üniversitelerimizin 16'sı ise 2023 yılında 11 dünya sıralamasının hiçbirinde ilk 500'e giremedi. Anket ağırlıklı bir sıralamada ilk 500'e giren bir üniversite, akademik yayınların sayı ve kalitesine dayalı sıralamalarda ilk 1000'e bile giremeyebilir. Bu nedenle, bir veya iki sıralamada değil, 11 sıralama kurumundan en az 8-9'unda ilk 500'e girebilen üniversitelerin ilk 100'e girme şansları daha yüksek olur. Maalesef 2023 yılı sıralamalarında da böyle bir üniversitemiz yok.

**Tablo 6: Araştırma üniversitelerimizin 2023'te 11 dünya sıralamasındaki durumu**

YÖK Kategorisi	Üniversite	URAP	WEBOMETRICS	ARWU	CWUR	LEIDEN	NTU	QS	RUR	SCI MAGO	THE	US NEWS&WORLD REPORT	Sıralama sayısı
A2	Hacettepe Üniversitesi	554	518	750	638	410	625	765	686	664	700	554	11
A1	İstanbul Teknik Ü.	783	552	750	735	569	925	404	385	862	550	643	11
A2	Ankara Üniversitesi	800	734	850	665	630	875	925	573	785	1501	722	11
A2	İstanbul Üniversitesi	799	858	450	687	570	625	715	641	911	1100	745	11
A2	Ege Üniversitesi	998	1041	950	935	624	975	1100	726	1163	1350	1151	11
A3	Gazi Üniversitesi	995	1041	950	973	643	1001	1100	727	1169	1350	1225	11
A1	Boğaziçi Üniversitesi	1395	7467		678	1272	875	514	576	1711	700	377	10
A1	Orta Doğu Teknik Ü.	868	540		627	697	875	336	382	1190	375	547	10
VAKIF	Koç Üniversitesi	920	799		1084	986	1001	431	384	930	375	679	10
VAKIF	İhsan D. Bilkent Ü.	1205	935		1027	1183	975	502	728	724	700	684	10
A2	Erciyes Üniversitesi	1119	1305	950	1281	826		1300	977	1647	1350	1489	10
A3	Marmara Üniversitesi	1138	1117		970	827		1300	891	1236	1501	992	9
A2	Yıldız Teknik Ü.	1084	2205		1052	743		975	731	1451	900	1153	9
A3	Dokuz Eylül Üniversitesi	1193	1106		1180	785		1300	913	1448	1350	1198	9
A3	Atatürk Üniversitesi	1109	953		1391	809		1401	1012	1204	1350	1261	9
A2	Gebze Teknik Ü.	1583	1704		2000	1411		1300	795	2375	1350	1567	9
VAKIF	Sabancı Üniversitesi	1500	1085		1568			526	551	1099	375	953	8
A2	İzmir Yüksek Tek. Enst.	2048	1777		1236			1300	835	2443	1350	1017	8
A3	Çukurova Üniversitesi	1314	2379		964	905		1401		2070	1350	1132	8
A3	Fırat Üniversitesi	1038	1288		1557	887			1111	1761	1100	1167	8
A3	Bursa Uludağ Ü.	1478	1440		1423	1050			995	1906	1501	1514	8
A2	İstanbul Ü.-Cerrahpaşa	990	1799		1287	967				2186	1100	1275	7
A3	Karadeniz Teknik Ü.	1430	1475		1455	978				2155	1501	1514	7

\*A1, A2, A3: YÖK tarafından araştırma üniversiteleri performanslarına göre 3 gruba ayrılmıştır.

## Sonuç

Son yıllarda üniversitelerimiz dünya sıralamalarında arzu edilen hızlarda yükselememekte ve çoğu gerilemektedir. Bunun temel nedeni; etki değeri yüksek dergilerdeki bilimsel makale sayılarımızın gereken



hızlarda artırılamayışı ve etki değeri en düşük olan Q4 grubu dergilerdeki makalelerin azaltılamayışıdır. Üniversitelerimizin yayın ve atıfları her yıl az da olsa artmaktadır. Ancak yayın ve atıflarımızın artış hızı, dünya ortalamasının çok altındadır. Rapordaki tablo ve grafiklerde görüleceği gibi dünya sıralamalarında yükselmek kolay olmamaktadır. Devletin maddi desteklerine karşın Rus araştırma üniversiteleri, ilk 100'e giremedikleri gibi ilk 500'e sadece biri girebilmiştir. Bunun nedeni, Rus akademisyenlerin etki değeri en düşük dergilere yönelmesidir.

Çin'in 2023'te Ar-Ge için ayırdığı bütçe, çok sayıda ülkenin yıllık milli gelirinden daha fazladır. Çin'in Ar-Ge'ye verdiği önem sayesinde, Çin üniversiteleri dünyanın en iyileri arasına girdi.

Araştırma üniversitelerimiz; yayınlarının sayı ve kalitesini artırarak, yeni laboratuvarlar kurarak ve yurt dışındaki yetenekli araştırmacıları kadrolarına katarak başarıya ulaşabilir.

URAP'ın amacı, üniversitelerimizin dünya sıralamalarında üst sıralara çıkabilmesi için yapılması gerekenleri görmelerine yardımcı olabilmektir. URAP ekibi, bu tür raporları hazırlarken gerçek resmi olduğu gibi yansıtmaya özen göstermektedir. Tüm üniversitelerimizin, Tıp mensuplarının deyişiyle "teşhis tedavinin yarısıdır" doğrultusunda hareket etmesi yararlı olur. Dünya sıralamalarındaki durumumuzu net olarak bilmekteyiz. Nelerin yapılması gerektiğini her üniversitemiz, kendi kapasitesi ve yeteneklerine uygun şekilde belirlemelidir. Ülkemizde, bilimsel araştırma yapıp uluslararası dergilerde makale yayınlamanın önemi, maalesef çok geç anlaşıldı. Son yıllarda çoğu üniversitemizin, etki değeri yüksek dergilerde yayın yapılması konusunda çaba harcaması önemli bir gelişmedir.

Üniversitelerarası Kurul'un yağmacı dergiler hakkındaki; 31 Aralık 2021 tarih ve 2021.18.643 sayılı kararı çok yararlı olmuştur. ÜAK'nın 15 Haziran 2023 tarihli 2023.10.183 sayılı kararında; doçent adaylarının Q1, Q2, Q3 ve Q4 dergi dilimlerindeki yayınlarına farklı puanlar verilme koşulu da üniversitelerimiz açısından çok önemli bir gelişme olmuştur.

Üniversitelerimiz arzu ettikleri kadar sıralamalarda yükselme de 9 üniversitemiz 2023 yılı dünya sıralamalarında ilk 500'de yer almayı başarmıştır (Tablo 7). Bu üniversitelerin durumu aşağıda özetlenmiştir.

1. Koç Ü.: 3 sıralamada ilk 500'e girdi (QS: 431, RUR: 384 ve THE: 375).
2. ODTÜ: 3 sıralamada ilk 500'e girdi (QS: 336, RUR: 382, THE: 375)
3. İTÜ: 2 sıralamada ilk 500'e girdi (QS: 404, RUR: 385)
4. Boğaziçi Ü.: 1 sıralamada ilk 500'e girdi (US NEWS&WORLD REPORT: 377).
5. Sabancı Ü.: 1 sıralamada ilk 500'e girdi (THE: 375).
6. Çankaya Ü.: 1 sıralamada ilk 500'e girdi (US NEWS&WORLD REPORT: 173).
7. İstanbul Ü.: 1 sıralamada ilk 500'e girdi (ARWU: 450).
8. Hacettepe Ü.: 1 sıralamada ilk 500'e girdi (Leiden: 410).
9. Sağlık Bilimleri Ü.: 1 sıralamada ilk 500'e girdi (Leiden: 449).

Bu 9 üniversitemizin en az bir sıralamada ilk 500'e girmesi azımsanmayacak bir başarıdır. Ancak, ilk 500'de yer alan üniversitelerin zamanla üst sıralara yükselebilmesi için 11 sıralamanın en az 8-9'unda ilk 500'de yer

alması gerekir. Dünya sıralamalarında ilk 100'de yer alan üniversiteler, daha önce tüm dünya sıralamalarında ilk 500'de yer almış olan üniversitelerdir.

Tablolarda görüleceği gibi Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi 11 dünya sıralamasının 11'inde de yer alma başarısını göstermişlerdir.

Dünya sıralamalarında yer alabilmek için dünya sıralamalarında yer alamayan üniversitemizin atama ve yükselme kriterlerine, InCites veya Scopus gibi endeksleme kurumlarınca taranan dergilerde yeterli sayıda yayın yapmış olmayı önkoşul olarak eklemesi yararlı olur.

Üniversitelerdeki farklı bölümlerde farklı yayın üretme hızı vardır. Bu nedenle üniversite yönetimlerinin; önce her bölümdeki Profesör, Doçent ve Dr. Öğretim Üyeleri'nin uluslararası endeks kurumlarınca taranan dergilerdeki makale sayılarını derleyip her unvan kademesi için ortalama yayın sayısını bulması yararlı olur.

Üniversitelerimize atanacak veya terfi edecek adaylardan, kendi bölümlerinde ilgili unvan kademesindeki akademisyenlerin yayın ortalamasından en az bir fazla yayın yapmış olması önkoşul olarak istenebilir. Bu yöntemi uygulayan üniversitelerimizde çok sayıda bölüm, yayın sayılarını artırmayı başarmıştır. Örneğin Fizik Bölümü'nde profesörlük için hesaplanan makale ortalaması 15 olan bir üniversitede, Sosyoloji bölümünde profesörlük için hesaplanan makale ortalaması 4 veya 5 olabilir. Benzeri önkoşulun atıf sayıları için de kullanılması çok yararlı olur. Yeni kurulan üniversitelerde ise atanacak akademisyenlerin yayın ve atıf sayılarının; üniversite yönetiminin kendilerine örnek alacağı üniversitelerin atama ve terfi koşullarındaki sayılara denk tutmaya çalışılması yararlı olur.

ABD'deki Araştırma Üniversiteleri'ne akademisyen alınırken adayların yayın ve atıf sayılarının; kendi alanlarında ülkedeki en iyi akademisyenlerin yayın ve atıf sayılarına yakın olmasına özen gösterilmektedir.

Üniversite yöneticilerimizin öğretim üyelerini etki değeri yüksek dergilere yöneltmek için gösterdikleri çabalar çok yararlı olmaktadır. URAP ekibi olarak, üniversitelerimizin bilimsel yayınlarının sayı ve kalitesini en kısa sürede artırıp dünyanın en iyi üniversiteleri arasında yer almalarını diliyoruz.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü URAP (University Ranking by Academic Performance) Laboratuvarı'nda yürütülen tüm çalışmalarımız Teknik Kurul ve Danışma Kurulunun ortak ürünüdür. Teknik Kurulumuzda görev yapan Prof. Dr. Nazife Baykal, Prof. Dr. Canan Çilingir, Prof. Dr. Ayşen Akkaya, Prof. Dr. Feza Korkusuz, Doç. Dr. Cengiz Acartürk, Doç. Dr. Murat Perit Çakır, Dr. İlker Koç, Dr. Murat Koçak, Dr. Melike Çağlayan, Dr. Oğuzhan Alaşehir, Buket Aran, Ece Çağlayan, Pınar Cemre Yazıcı, Fatih Ömrüzun, Çağatay Taşçı, Berna Tuncer'e, Enformatik Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Banu Günel Kılıç'a Danışma Kurulumuzda yer alan Prof. Dr. Nusret Aras, Prof. Dr. Engin Ataç, Prof. Dr. Ülkü Bayındır ve Prof. Dr. Attila Aşkar'a teşekkür ederiz.

Bu raporun yükseköğretim kurumlarımız, akademisyenler ve öğrencilerimiz için yararlı olmasını dileriz.

**Prof. Dr. Ural Akbulut**  
**URAP Koordinatörü**

## Ek: Tablo 7

Tablo 7: 2023 yılında 11 dünya sıralamasından en az birinde yer alan Türk üniversitelerinin durumu

YÖK Kategorisi	Üniversite	URAP	WEBOMETRICS	ARWU	CWUR	LEIDEN	NTU	QS	RUR	SCI MAGO	THE	US NEWS&WORLD REPORT	Sıralama sayısı
A2	Hacettepe Üniversitesi	554	518	750	638	410	625	765	686	664	700	554	11
A1	İstanbul Teknik Ü.	783	552	750	735	569	925	404	385	862	550	643	11
A2	Ankara Üniversitesi	800	734	850	665	630	875	925	573	785	1501	722	11
A2	İstanbul Üniversitesi	799	858	450	687	570	625	715	641	911	1100	745	11
A2	Ege Üniversitesi	998	1041	950	935	624	975	1100	726	1163	1350	1151	11
A3	Gazi Üniversitesi	995	1041	950	973	643	1001	1100	727	1169	1350	1225	11
A1	Boğaziçi Üniversitesi	1395	7467		678	1272	875	514	576	1711	700	377	10
A1	Orta Doğu Teknik Ü.	868	540		627	697	875	336	382	1190	375	547	10
VAKIF	Koç Üniversitesi	920	799		1084	986	1001	431	384	930	375	679	10
VAKIF	İhsan D. Bilkent Ü.	1205	935		1027	1183	975	502	728	724	700	684	10
A2	Erciyes Üniversitesi	1119	1305	950	1281	826		1300	977	1647	1350	1489	10
A3	Marmara Üniversitesi	1138	1117		970	827		1300	891	1236	1501	992	9
A2	Yıldız Teknik Üniversitesi	1084	2205		1052	743		975	731	1451	900	1153	9
A3	Dokuz Eylül Üniversitesi	1193	1106		1180	785		1300	913	1448	1350	1198	9
A3	Atatürk Üniversitesi	1109	953		1391	809		1401	1012	1204	1350	1261	9
A2	Gebze Teknik Üniversitesi	1583	1704		2000	1411		1300	795	2375	1350	1567	9
	Sakarya Üniversitesi	1353	1294		1819	1087		1401	1070	1861	1350	1647	9
	Süleyman Demirel Ü.	1688	1717		1524	1215		1300	1140	2531	1501	1668	9
VAKIF	Sabancı Üniversitesi	1500	1085		1568			526	551	1099	375	953	8
A2	İzmir Yüksek Tek. Ens.	2048	1777		1236			1300	835	2443	1350	1017	8
A3	Çukurova Üniversitesi	1314	2379		964	905		1401		2070	1350	1132	8
A3	Fırat Üniversitesi	1038	1288		1557	887			1111	1761	1100	1167	8
A3	Bursa Uludağ Üniversitesi	1478	1440		1423	1050			995	1906	1501	1514	8
	Akdeniz Üniversitesi	1276	1388		1448	923		1401		1586	1100	1589	8
	Eskişehir Osmangazi Ü.	1736	1814		1798	1164			950	2587	1501	1718	8
	Kocaeli Üniversitesi	1620	1770		1733	1135			1130	2151	1501	1798	8
	Çankaya Üniversitesi	1339	1573		1860				1099	1781	700	173	7
	İstanbul Bilgi Üniversitesi	2682	1418		1357			1300		2690	1350	526	7
	İstanbul Aydın Ü.		1821		1407			1300	1039	3564	1501	631	7
	TOBB E. ve Tek. Ü.	2522	1877		1324				881	2517	1100	736	7
A2	İstanbul Ü.-Cerrahpaşa	990	1799		1287	967				2186	1100	1275	7
	Selçuk Üniversitesi	1157	2535		1424	1012				1612	1350	1399	7
A3	Karadeniz Teknik Ü.	1430	1475		1455	978				2155	1501	1514	7

	Anadolu Üniversitesi	2000	1283		1831			1300		1357	1350	1600	7
	Ondokuz Mayıs Ü.	1414	1482		1621	1080				1676	1501	1873	7
	İnönü Üniversitesi	1878	2055		1982	1142				2783	1501	1893	7
	Başkent Üniversitesi	2271	2114		1923	1352				2627	1501	1922	7
	Pamukkale Üniversitesi	1979	1838		1884	1276				2584	1501	1941	7
	Van Yüzüncü Yıl Ü.	1807	1894		1998	1160				2654	1501	1963	7
	Bahçeşehir Üniversitesi	1679	1598		1676					2055	900	801	6
	Gaziantep Üniversitesi	1813	1651		1110					2216	1501	1190	6
	Tokat Gaziosmanpaşa Ü.	2301	2286		1266					3266	1501	1506	6
	Erzincan Binali Yıldırım Ü.	2614	3693		1417					2957	1501	1589	6
	Necmettin Erbakan Ü.	1697	2015		1714					1821	1100	1684	6
	Yeditepe Üniversitesi	2462	2047						1035	2462	1501	1861	6
	İstanbul Medipol Ü.	1940	2122						1091	1514	1501	1886	6
	Manisa Celal Bayar Üniversitesi	1887	3751		1801					3385	1501	1901	6
	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	1857	1649			1338				2906	1501	1903	6
	Zonguldak B. Ecevit Ü.	2305	2495						1191	2954	1501	1978	6
	Sağlık Bilimleri Ü.	1245	2129	650	1724	449				1729			6
	Mersin Üniversitesi	1929	1802		1165					2726		1266	5
	İstanbul Medeniyet Ü.	1796	2280							2179	1350	1549	5
	Adıyaman Üniversitesi	2472	2530		1283					3479		1626	5
	Kafkas Üniversitesi	2894	2416		1318					2796		1627	5
	Giresun Üniversitesi	2466	2473		1958					3350		1678	5
	Düzce Üniversitesi	1880	3294							2085	1350	1781	5
	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2024	1982			1357				2810		1888	5
	Bolu Abant İzzet Baysal Ü.	1924	2118							3367	1501	1891	5
	Ankara Yıldırım Beyazıt Ü.	1977	2561							2596	1501	1927	5
	Acıbadem Üniversitesi	2200	2715							3004	1501	1930	5
	Kırıkkale Üniversitesi	2525	1786							2175	1501	1953	5
	Karabük Üniversitesi	1877	1826							2777	1350	1965	5
	Dicle Üniversitesi	2349	2598							3237	1501	1976	5
	Recep Tayyip Erdoğan Ü.	2239	2484							3115	1501	1987	5
	Özyeğin Üniversitesi	2475	1745		1376					2533	900		5
	Atılım Üniversitesi	2254	2354						920	2470	1350		5
	Bursa Teknik Üniversitesi	2578	2976						1009	3990	1501		5
	Doğu Akdeniz Ü.	1404			1336				872			782	4
	Harran Üniversitesi	1912	1851							2079		1653	4
	Adnan Menderes Ü.	2186	2242							2246		1842	4
	İzmir Katip Çelebi Ü.	1853	2723							3365		1897	4
	Balıkesir Üniversitesi	2185	2479							3558		1981	4
	Afyon Kocatepe Ü.	2335	2358							2978		1985	4

Muğla Sıtkı Koçman Ü.	2158	2178							2592		1989	4
Trakya Üniversitesi	2163	2170							2895		1994	4
Namık Kemal Üniversitesi	2477	2543							3291		1997	4
Bartın Üniversitesi	2251	2368							2876	1100		4
Bezmialem Vakıf Ü.	2379	3065							3383	1350		4
İzmir Ekonomi Ü.	2936	2654							1987	1501		4
Kastamonu Üniversitesi	2287	2559							2788	1501		4
Niğde Ö. Halisdemir Ü.	2364	2573							2978	1501		4
Kütahya Dumlupınar Ü.	2649	2732							3143	1501		4
Yozgat Bozok Üniversitesi	2178	2517							3212	1501		4
Aksaray Üniversitesi	2439	2732							3286	1501		4
Uşak Üniversitesi	2747	2969							3286	1501		4
Çankırı Karatekin Ü.	2656	3082							3578	1501		4
Ordu Üniversitesi	2373	2970							3738	1501		4
Hitit Üniversitesi	2399	2834							3949	1501		4
Bilecik Şeyh Edebali Ü.	2899	4245							4151	1501		4
İstanbul Gelişim Ü.	2137	2277						1122	1817			4
Abdullah Gül Üniversitesi	2667	3263						817	2488			4
Nişantaşı Üniversitesi	2794	3193						1182	2950			4
Sinop Üniversitesi	2640	2721		1954					3915			4
Kırşehir Ahi Evran Ü.		2890							3870	1501		3
Biruni Üniversitesi	2290	2819							2052			3
Siirt Üniversitesi	2122	2888							2340			3
Hasan Kalyoncu Ü.	2810	2805							2366			3
Üsküdar Üniversitesi	2681	2648							2627			3
İskenderun Teknik Ü.	2434	4287							2661			3
Karamanoğlu Mehmetbey Ü.	2151	2444							2662			3
Bingöl Üniversitesi	2282	2431							2719			3
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üi	2786	2986							2860			3
Hatay Mustafa Kemal Ü.	2630	2767							2863			3
Mehmet Akif Ersoy Ü.	2324	2649							2954			3
Kadir Has Üniversitesi	2986	2638							2989			3
Ağrı İbrahim Çeçen Ü.	2968	3434							2994			3
Doğuş Üniversitesi		3660		1761					2998			3
Kahramanmaraş Sütçü İmam Ü.	2412	2550							3146			3
Erzurum Teknik Ü.	2949	3670							3219			3
Yaşar Üniversitesi	2702	2407							3266			3
Kırklareli Üniversitesi	2993	3442							3661			3
Osmaniye Korkut Ata Ü.	2604	3506							3891			3

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve T. Ü.	2845	4159							3983			3
Yakın Doğu Üniversitesi	1016									948		2
İstanbul Kültür Ü.		3282							2034			2
Galatasaray Üniversitesi		3247							2157			2
İstanbul Sabahattin Zaim Ü.		3434							2613			2
KTO Karatay Üniversitesi		3701							2646			2
Altınbaş Üniversitesi		6757							2719			2
Bayburt Üniversitesi		3749							2838			2
Okan Üniversitesi		3294							2966			2
Bitlis Eren Üniversitesi		4302							3042			2
Artvin Çoruh Üniversitesi		3707							3167			2
Muş Alparslan Ü.		3617							3251			2
Amasya Üniversitesi		4538							3338			2
Yalova Üniversitesi		3622							3449			2
Milli Savunma Ü.		7099							3530			2
İstanbul Ticaret Ü.		3021							3563			2
Batman Üniversitesi		3488							3705			2
Maltepe Üniversitesi		4676							3876			2
İğdır Üniversitesi		3215							3893			2
Beykent Üniversitesi		2665							3945			2
Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Ü.		4502							4000			2
Ankara Hacı Bayram Veli Ü.		5419							4000			2
Piri Reis Üniversitesi		3427							4146			2
TED Üniversitesi		3650							4242			2
Ufuk Üniversitesi		4748							4289			2
İstanbul Arel Üniversitesi		5261							4299			2
Gümüşhane Üniversitesi		3434							4336			2
Kütahya Sağlık Bilimleri Ü.		4803							4410			2
Şırnak Üniversitesi		3612							4508			2
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ü.		2922		1630								2
Çağ Üniversitesi		3741		1971								2
İstinye Üniversitesi	2104	6640										2
Eskişehir Teknik Ü.	2391	6790										2
Antalya Bilim Üniversitesi	2992	7133										2
Konya Teknik Üniversitesi	2678	7253										2
Munzur Üniversitesi	2501	14326										2
İstanbul Bilim Üniversitesi									4058			1



